

Recente ontwikkelingen in de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen

Sprekers: S. Denys¹ en S. Aerts²

EEN JAAR VOL UITDAGINGEN

De Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna: RvVb) doet als administratief rechtscollege, bij wijze van arresten, onder meer³ uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tot vernietiging van vergunningsbeslissingen, registratiebeslissingen en (niet-)aktenames van meldingen. De bevoegdheden van de Raad voor Vergunningsbetwistingen werden hierbij sinds de inwerkingtreding van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en de zogenoemde Codextrein, uitgebreid met het geheel van juridische geschillen met betrekking tot de omgevingsvergunning. De implementatie van de regelgeving over de omgevingsvergunning heeft het schorsings- en vernietigingscontentieux met betrekking tot vergunningen inzake stedenbouw, uitgebreid met een contentieux inzake milieurelevante exploitatie, vegetaties en kleine landschapselementen en kleinhandelsactiviteiten. Hiermee kreeg de Raad niet veel ademruimte. De wijzigingen van het DBRC-decreet en het DBRC-procedurebesluit, in werking getreden op 24 april 2017, zijn immers nog maar net verwerkt.

Deze golven in de regelgeving hebben al één en ander doen rimpelen in de rechtspraak van de RvVb en de manier waarop deze rechtspraak door de rechtsleer wordt opgevat. Hoewel deze regelgeving voornamelijk vanuit een *procedurele* insteek werd ingegeven, is dit niet noodzakelijk het geval voor alle regelgeving. Denk bij wijze van voorbeeld aan de Codextrein, die expliciet de bedoeling heeft om in te grijpen in de vergunbaarheid van een aantal stedenbouwkundige handelingen.⁴ Eén ding is zeker: de afgelopen jaren was er sprake van een grote bevoegdheidsuitbreiding van de RvVb en heeft deze zich met relatief beperkte middelen en bestaande staffing moeten aanpassen aan tal van procedurele en inhoudelijke wijzigingen.

De vraag die voorlopig openblijft is of de voormelde golven in de regelgeving eerder beperkte aanpassingen in de rechtspraak tot gevolg zullen hebben, of – in het andere geval – een tsunami van nieuw recht. Deze gedachte reflecteert zich in de rechtsleer en kan geïllustreerd worden aan de hand van een tweetal voorbeelden. Een eerste voorbeeld betreft artikel 5.7.1 VCRO – ingevoerd met artikel 94 Codextrein – dat een verduidelijking van artikel 15.4.6.1 Inrichtingsbesluit inzake het landschappelijk waardevol agrarisch

¹ Hoofd Coördinatiebureau DBRC en Vrij wetenschappelijk medewerker UA.

² Referendaris DBRC, Coördinatiejurist DBRC en Vrij wetenschappelijk medewerker KU Leuven, Campus Brussel.

³ Zie ook art. 43 Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017.

⁴ *Parl. St.*, VI. Parl. 2016-17, nr. 1149/1, 3-4.



gebied met zich zou moeten meebrengen. Van deze decreetswijziging – die een afweging zou moeten mogelijk maken – geeft sommige rechtsleer alvast aan dat deze bepaalde, bestaande rechtspraak van de RvVb, “meer op de voorgrond zal [doen] treden”.⁵ Een tweede voorbeeld betreft de recente rechtspraak van de RvVb inzake het dossiersamenstellingsbesluit,⁶ ontwikkeld onder impuls van de (cassatie)rechtspraak van de Raad van State.⁷ Ook deze rechtspraak wordt op haar beurt evenwel al in vraag gesteld op basis van de mogelijkheden die het Omgevingsvergunningsdecreet biedt.⁸

Deze presentatie zal een overzicht bieden van recente ontwikkelingen in de rechtspraak van de RvVb, deze duiden en waar mogelijk, koppelen aan voormelde uitdagingen.

EEN VOORPROEFJE

RUP'S EN VERORDENINGEN ALS FLEXIBEL INSTRUMENT: ER IS NIET-AFWIJKEN EN ER IS BEPERKT AFWIJKEN

Laat ons beginnen met een recente ontwikkeling in de rechtspraak die niet is ingegeven door voormelde ontwikkelingen in de regelgeving. Tot voor kort oordeelde de RvVb dat een afwijkingsmogelijkheid van stedenbouwkundige voorschriften, die werd ingegeven door het RUP, de verordening of de verkavelingsvergunning zelf, de aanvrager ervan niet ontslaat van de vereisten die gesteld worden in artikel 4.4.1, §1 VCRO.⁹ Recent heeft de Raad deze afwijkingen geherkwalificeerd tot een afwijkingsvergunning binnen de contouren van het plan, die als “niet-afwijking” niet strijdig kan zijn met artikel 4.4.1, § 1 VCRO.¹⁰ Hierdoor kennen wij net als onze Noorderburen een interne afwijkingsmogelijkheid op de ruimtelijke bestemmingplannen en bij uitbreiding de verordeningen en verkavelingsvergunningen. Deze rechtspraak, opgepikt door de rechtsleer,¹¹ werd inmiddels bevestigd.¹² Hoewel deze evolutie dus niet is ingegeven door de recente wetgevinggolven, strookt ze er wel mee.¹³

DE TOEGANG TOT DE RECHTER: ENKELE ONTWIKKELINGEN IN HET MIDDEN VAN EEN WETGEVINGSTSUNAMI

De toegang tot de Raad heeft recentelijk ook redelijk wat inkt doen vloeien, midden in de drukte van voormelde wetgevingstsunami. Zo werd een betrekkelijk recent arrest inzake de toegang van milieuverenigingen tot de administratieve beroepsprocedure, die besluit dat het “volstaat dat een

⁵ J. HOOFD, “De codextrein: een einde aan de schone schijn van een groengordijn”, *TOO* 2017, (463) 471.

⁶ Cf. RvVb 26 juni 2016, nr. RvVb/A/1718/1045.

⁷ RvS 9 november 2017, nr. 239.822.

⁸ A. SCHELSTRAETE, “Ontgonnen gebied doet opnieuw stof opwaaien: nogmaals over de dossiersamenstelling” (noot onder RvS 9 november 2017, nr. 239.822; RvVb 29 november 2016, nr. RvVb/A/1617/0361), *TOO* 2018, (255) 259.

⁹ Zie bijvoorbeeld: RvVb 12 december 2017, nr. S/1718/0329; RvVb 13 september 2016, nr. RvVb/A/1617/0047 en RvVb 21 oktober 2014, nr. A/2014/0719.

¹⁰ Zie RvVb 9 januari 2018, nr. A/1718/0434.

¹¹ F. SEBREGHTS en V. WILDEMEERSCH, “Afwijkende rechtspraak over afwijkingsbepalingen: eenmalig of definitief?” (noot onder RvVb 9 januari 2018, nr. A/1718/0434), *TOO* 2018, 213-218.

¹² RvVb 12 juni 2018, nr. RvVb/A/1718/0974.

¹³ Denk hierbij bijvoorbeeld aan de wens om RUP's juridisch beter te wapenen en ze wetsbestendiger te maken, onder meer door ze flexibeler op te vatten. Een gedachte die we, weliswaar onder een andere vorm, ook reeds zagen terugkomen bij het opzet van de plan-m.e.r.-integratie (cf. *Parl. St. VI.Parl. 2015-16*, nr. 687/1, 13, 25 en 26.)



vereniging die de bevordering van de milieubescherming tot doel heeft redelijkerwijze aannemelijk maakt dat er een risico bestaat van een bedreiging voor of schade aan haar collectief belang door de bestreden vergunningsbeslissing” en dat het “niet vereist [is] dat er ook een band van evenredigheid zou bestaan tussen het actieterrein van de verzoekende partij en de territoriale reikwijdte van de aan de bestreden vergunning verbonden effecten”,¹⁴ beschreven als een positief te beschouwen prelude op het in artikel 2, 1° Omgevingsvergunningsdecreet omschreven “betrokken publiek” in zowel de administratieve als juridictionele beroepsprocedure.¹⁵ Tegelijk moet worden gewezen op de vereiste die ingevoerd wordt met de Codextrein en voor de toegang tot beide beroepsprocedures stelt dat de verzoekende partij(en) een gemotiveerd bezwaarschrift moet(en) indienen tijdens het openbaar onderzoek.¹⁶

De rechtspraak van de RvVb inzake de positie van handelaars bij het aanvechten van stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen in de administratieve beroepsprocedure en bij de Raad werd op haar beurt nog maar sinds eind vorig jaar gevalideerd door de Raad van State.¹⁷ Deze rechtspraak werd gewaardeerd in de rechtsleer omdat ze het onderscheid in finaliteit tussen de stedenbouwkundige vergunning en handelsvestigingsvergunning netjes in de verf zet en de vereiste van stedenbouwkundige hinder voorop stelt. Tegelijkertijd wordt dit procedure-aspect in de regelgeving in vraag gesteld op basis van de recente wijzigingen in het kader van het Omgevingsvergunningsdecreet.¹⁸ Ditmaal niet op basis van deze of gene wijzigingsbepaling, maar meer algemeen, op basis van het specialiteitsbeginsel.¹⁹

Wilt u op de hoogte blijven en informatie over ontwikkelingen in de regelgeving van Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening blijven ontvangen?

[Schrijf u dan in op de gratis nieuwsbrief.](#)

Of bezoek de studiedagen!

[Klik hier voor meer info over de komende studiedag.](#)

¹⁴ RvVb 5 september 2017, nr. RvVb/A/1718/0022.

¹⁵ T. PELS, “De toegang tot de rechter voor milieuverenigingen in de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen” (noot onder RvVb 5 september 2017, nr. RvVb/A/1718/0022), *TMR* 2018, (51) 55.

¹⁶ Artikelen 133 en 151 Codextrein; T. PELS, “De toegang tot de rechter voor milieuverenigingen in de rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen” (noot onder RvVb 5 september 2017, nr. RvVb/A/1718/0022), *TMR* 2018, (51) 55.

¹⁷ RvS 23 november 2017, nrs. 239.942 en 239.943; RvVb 6 december 2016, nr. A/1617/0380; RvVb 6 december 2016, nr. A/1617/0379.

¹⁸ Op basis van de inwerkingtreding op 1 augustus 2018 van de integratie van kleinhandelsactiviteiten in de omgevingsvergunning: art. 80 B.VI.Reg. 9 maart 2018 tot wijziging van diverse besluiten naar aanleiding van het decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid en het decreet van 8 december 2017 houdende diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving.

¹⁹ A. MAES, “De positie van de handelaar bij de betwisting van stedenbouwkundige vergunningsbeslissingen voor de Raad voor Vergunningbetwistingen en de Raad van State overeenkomstig de VCRO” (noot onder RvS 23 november 2017, nrs. 239.942 en 239.943), *TROS* 2018, (74) 85.